

Äldres deltagande på arbetsmarknaden

2001–2023

Arbetskraftsundersökningarna

Sveriges officiella
statistik

Äldres deltagande på arbetsmarknaden 2001–2023

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för Social Statistik och
Analys
701 89 Örebro
+46 10–479 00 00

Förfrågningar Charlotte Breitz
+46 10–479 40 63
charlotte.breitz@scb.se

Lena Johansson
+46 10–479 40 95
[lena.johansson@scb.se](mailto:lana.johansson@scb.se)

Louise Stener
+46 10–479 64 59
louise.stener@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt: Källa: SCB, Äldres
deltagande på arbetsmarknaden, 2001–2023

URN:NBN:SE:SCB-2024-AMFTBR2401_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	6
Äldres arbetsliv i Sverige.....	6
Begrepp och definitioner	7
Förändringar på arbetsmarknaden för äldre	8
Avgränsning	9
Utvecklingen under de senaste två decennierna	10
Arbetskraft	10
Sysselsättning	11
Arbetade timmar	14
Hel- och deltid	14
Yrke	15
Äldre idag	19
Anknytning till arbetsmarknaden.....	19
Bransch	20
Yrke	23
Utbildningsnivå.....	25
Hel- och deltid	26
Arbetade timmar	27
Förändrad arbetstid.....	28
75–89-åringarna	29
Referenser	32
Bilagor	34
Bilaga 1.....	34
Bilaga 2.....	36
Bilaga 3.....	37
Bilaga 4.....	38
Bilaga 5.....	39
Bilaga 6.....	39
Bilaga 7.....	40

Sammanfattning

I Sverige har sysselsättningen bland 65–74-åringarna fördubblats under de senaste två decennierna. Från en sysselsättningsgrad på 10 procent år 2001 till 20 procent år 2023. Under perioden ökade kvinnornas sysselsättningsgrad från 7 till 16 procent, och männens från 13 till 25 procent. Historiskt sett, och i dagsläget, har äldre män en högre sysselsättningsgrad än vad äldre kvinnor har.

Större händelser i samhället, så som ekonomiska kriser eller politiska beslut, kan påverka sysselsättningen. Två sådana händelser är finanskrisen som började 2008 och coronapandemin 2020, där sysselsättningsgraden påverkades i olika utsträckning och i olika faser bland de äldre. Under finanskrisen går det att se en dämpning i sysselsättningsökningen, dock påverkades inte 65–74-åringarna i samma utsträckning som de övriga sysselsatta (16–64 år) i sin helhet gjorde. Även under coronapandemin dämpades sysselsättningsökningen bland äldre. I samband med de rekommendationer som infördes mattades sysselsättningsgraden av bland 70–74-åringarna, och i synnerhet bland kvinnorna. Däremot uppvisade 55–69-åriga kvinnor en stabil sysselsättningsgrad under pandemiåren. Sammantaget verkar det inte finnas några tydliga mönster på hur äldres sysselsättning påverkades vid kriserna.

Trots att andelen sysselsatta äldre har fördubblats under de senaste två decennierna, så uppvisar den genomsnittliga faktiska arbetstiden inga större förändringar inom åldersgrupperna över tid, utan istället en stabilitet. Genomsnittlig arbetstid per vecka för äldre kvinnor och män visar även en tydlig trend: män arbetar fler timmar i veckan jämfört med kvinnor, och arbetstiden avtar med åldern. Äldre kvinnor tenderar att i högre grad arbeta *deltid* jämfört med män, även efter att de har fyllt 65 år. Majoriteten av de äldre sysselsatta anger även att de inte vill förändra antalet timmar som de arbetar i nuläget, de är nöjda som det är. Det indikerar att äldre som arbetar kvar har större möjlighet att själva bestämma över sin arbetstid.

Samtidigt som majoriteten av de äldre sysselsatta anger att de inte önskar att arbeta mer, så finns det äldre personer som aktivt söker arbete. Andelen äldre arbetslösa är dubbelt så stor idag som för tio år sedan, vilket skulle kunna indikera att det finns ett outnyttjat arbetskraftsutbud även upp i äldre åldrar.

Det är en större andel kvinnor som har *fasta anställningar* jämfört med män, men även anknytningen till arbetsmarknaden förändras med åldern. Kvinnor övergår i större utsträckning till *tidsbegränsade anställningar*, medan män i större utsträckning blir *företagare och medhjälpare familjemedlemmar*.

Det verkar inte vara ålder som avgör inom vilka branscher de äldre sysselsatta är verksamma i, då det inte är några större skillnader mellan åldersgrupperna. Däremot skiljer det sig åt mellan könen. Det är främst kvinnor som arbetar inom branschen *vård och omsorg*, och män arbetar inom *finansiell verksamhet och företagstjänster*.

Det finns ett samband mellan bransch och yrke, vilket även speglas i vilka yrken som personer fortsätter att arbeta inom efter 65 års ålder. För kvinnor, oavsett åldersgrupp, är *omsorgsyrken* den vanligaste yrkesgruppen. Däremot bland männen skiljer det sig åt mellan åldersgrupperna vilka yrken som är vanligast. Ett yrke som inte är bland de vanligaste yrkena för 55–64-åringarna, men som är ett av de vanligaste efter 65 års ålder, är *lantbruks- och trädgårdsyrken*. Detta skulle kunna förklaras av att dessa yrken inte enbart handlar om arbete utan även kan vara en livsstil.

Sett till vilka yrken äldre har arbetat inom över tid framgår det tydligt att den vanligaste yrkesgruppen är *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens*. Det är inom denna yrkesgrupp som likväl kvinnor som män, för både 55–64 och 65–74-åringarna, har varit mest verksamma inom under de senaste tio åren. Detta hänger samman med att äldre sysselsatta generellt har en högre utbildningsnivå än de äldre som inte är sysselsatta.

Utbildningsnivåerna skiljer sig inte så mycket åt mellan vare sig könen eller åldersgrupperna bland äldre sysselsatta. Det är relativt jämnt fördelat mellan *gymnasial- och eftergymnasial utbildning*, men däremot är det få personer med en *förgymnasial utbildning* som arbetar vidare efter pensionsåldern. När jämförelser görs mot de äldre som inte är sysselsatta är skillnaderna mellan utbildningsnivåerna större. Bland äldre som inte är sysselsatta är andelen med *förgymnasial utbildning* högre.

År 2023 var sysselsättningsgraden hos 75–89-åringarna 7 procent, vilket motsvarar 65 700 sysselsatta personer. Sysselsättningsgraden bland kvinnorna var 4 procent och bland männen 10 procent. Den äldsta åldersgruppen bekräftar ett flertal mönster som går att utläsa hos 55–74-åringarna. Majoriteten av de sysselsatta över 75 år arbetar *deltid*, och *fasta anställningar* minskar ytterligare. *Chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* är även vanligast, och nästan hälften av alla sysselsatta över 75 år har en *eftergymnasial utbildning*. På samma sätt som för 55–74-åringarna vill inte 75–89-åringarna förändra sin arbetstid, de är nöjda som det är med antalet timmar de arbetar.

Inledning

Äldres arbetsliv i Sverige

Arbetskraftsutbudet har över tid varierat beroende på olika faktorer, såsom demografiska- och ekonomiska förändringar, teknologisk utveckling och politiska beslut. Under perioder med ekonomisk tillväxt tenderar arbetskraftsdeltagandet att öka och vid lågkonjunktur blir situationen den omvända. Även politiska beslut, som skattelättnader eller arbetsrättsreformer påverkar människors incitament till att delta på arbetsmarknaden.

Medellivslängden har över tid ökat för såväl kvinnor som män. År 2001 var medellivslängden 82 år för kvinnor och 78 år för män, år 2022 hade den ökat till 85 år för kvinnor och 81 år för män¹. Med andra ord lever vi längre idag jämfört med för 20 år sedan. Samtidigt som pensionsåldern har höjts² utgör de äldre en alltmer betydande del av den svenska ekonomin och arbetsmarknaden. Det är inte längre lika självklart att gå i pension vid den traditionella pensionsåldern, allt fler väljer att fortsätta arbeta även upp i högre åldrar. Om en person kan, och vill, så får den idag arbeta till 69 års ålder utan att kunna bli av med sin anställning på grund av ålder³.

Begreppet **riktålder för pension** infördes 2019 för att ta hänsyn till den ökade medellivslängden i Sverige.

När en person har passerat riktåldern för pension betalar inte längre arbetsgivaren full arbetsgivaravgift för den anställda⁴. Det skulle kunna vara ett incitament för arbetsgivaren att ha kvar och att anställa äldre arbetstagare. Det finns även skattefördelar för äldre företagare efter 66 års ålder för att fortsätta arbeta. Exempelvis får de äldre företagarna ett förhöjt skatteavdrag, de får lägre arbetsgivaravgifter/egenavgift och från året de fyller 67 år ett förhöjt grundavdrag⁵.

Denna rapport syftar till att beskriva vilka som stannar kvar på arbetsmarknaden upp i äldre åldrar och bidra till kunskapen av vad de gör efter 65 års ålder, som varit pensionsåldern fram till 2023. I rapporten används data från SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU). Rapporten avser personer i åldrarna 55–89 år i Sverige. Statistik redovisas tillbaka i tiden i den mån som det är möjligt att göra jämförelser. För vissa tids-serier finns det statistik från år 2001, men de flesta tidsserierna i

¹ Statistiska centralbyrån, 2023. [Medellivslängden i Sverige](#)

² Pensionsmyndigheten, 2022. [Pensionsåldrarna höjs igen - vad innebär det?](#)

³ Pensionsmyndigheten, 2023. [Riktåldern styr när du kan ta ut allmän pension](#)

⁴ Sveriges kommuner och regioner, 2023. [Särregler olika ålderskategorier](#)

⁵ Pensionsmyndigheten, 2023. [Tjäna mer pengar på att driva företaget vidare efter 66 års ålder](#)

rapporten startar år 2005. Läs mer om statistikens kvalitet och jämförbarhet i Kvalitetsdeklarationen⁶ för AKU.

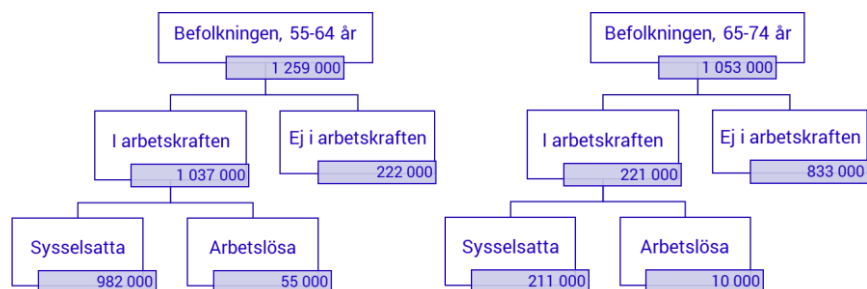
Rapportens inledande del ger en historisk överblick över utvecklingen av äldres arbetsmarknad under de senaste två decennierna, för att sedan fokusera enbart på hur det såg ut år 2023.

Begrepp och definitioner

AKU är en urvalsundersökning som beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldrarna 15–89 år. Statistiken som framställs är föremål för internationell samordning och bygger på International Labour Organizations (ILO) konvention över arbetsmarknadsstatistiken. Definitionerna i AKU följer ILO:s rekommendationer och Europeiska unionens (EU) riktlinjer. Undersökningen ger en bild av arbetsmarknaden utifrån aspekter såsom sysselsättning, arbetslöshet, arbetade timmar, undersysselsättning, bransch, yrke och mycket annat. I tabellbilagan finns samtliga dataserier som lyfts i rapporten.

I AKU kan en person klassificeras som **i arbetskraften**, vilket innebär **sysselsatt** eller **arbetslös**, eller som **ej i arbetskraften**. Personer som inte är i arbetskraften kan delas in i ytterligare undergrupper, bland annat pensionärer, studenter och långvarigt sjuka, se trädet för hela befolkningen 15–74 år under avsnittet Statistikens innehåll i Kvalitetsdeklarationen⁶ för AKU.

Diagram 1. AKU-trädet för 55–64 och 65–74-åringarna, båda könen, år 2023, antal

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Hur befolkningen i AKU fördelar sig mellan åldersgrupperna 55–64 år respektive 65–74 år redovisas i diagram 1. År 2023 bestod befolkningen i åldersgruppen 55–64 år av 1 259 000 personer, varav 1 037 000 är *i arbetskraften* och 222 000 är *ej i arbetskraften*. För åldersgruppen 65–74 år var 1 053 000 personer i befolkningen, varav 221 000 personer *i arbetskraften* och 833 000 *ej i arbetskraften*.

⁶ Statistiska centralbyrån, 2023. [Kvalitetsdeklarationen 2023](#)

En person klassificeras som **sysselsatt** inom AKU om den har arbetat minst en timme under en viss vecka (referensveckan), eller som tillfälligt är borta från sitt arbete hela den undersökta veckan. Exempel på sysselsatta som är frånvarande hela veckan är om personen är borta på grund av semester, sjukdom, ledighet för vård av barn eller studier. Som sysselsatt räknas en person som har en *anställning*, arbetar som *företagare eller som medhjälpare familjemedlem*. De anställda kan i sin tur delas upp i *fast- eller tidsbegränsat anställd*. En *fast anställning* innebär att anställningen gäller tills vidare tills dagen personen säger upp sig eller blir uppsagd av arbetsgivaren. En *tidsbegränsad anställning* har däremot en förbestämd tidsram på anställningen, exempelvis en projektanställning eller ett vikariat.

Att vara **arbetslös** enligt AKU innebär att en person är utan arbete under referensveckan men som aktivt sökt arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor bakåt) och kunde arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut. Arbetslösa omfattar även personer som har fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut.

Näringsgren eller bransch bestäms utifrån Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI)⁷. Företag och arbetsställen klassificeras efter vilken verksamhet de bedriver. Intervjupersonerna i AKU räknas till den bransch som hör till deras arbetsplats och klassificeras enligt SNI 2007.

Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK) används för att gruppera individers **yrken** eller arbetsuppgifter⁸. SSYK 2012 används för att klassificera yrke i AKU.

Utbildningsnivå klassificeras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN 2020)⁹. Intervjupersonerna i AKU klassificeras efter sin högsta utbildningsnivå.

Förändringar på arbetsmarknaden för äldre

Under de senaste åren har det skett en del förändringar på arbetsmarknaden för äldre. År 2019 beslutade riksdagen att införa ett nytt begrepp i socialförsäkringsbalken; riktålder för pension. Begreppets syfte är att vara ett riktmärke för när en person kan gå i pension och ersätta den tidigare starka 65-årsnormen med en pensionsålder som istället är mer följsam och tar hänsyn till den ökade medellivslängden i

⁷ Statistiska centralbyrån, 2007. [Standard för svensk näringsgrensindelning \(SNI\)](#)

⁸ Statistiska centralbyrån, 2014. [Standard för svensk yrkesklassificering \(SSYK\)](#)

⁹ Statistiska centralbyrån, 2020. [Svensk utbildningsnomenklatur \(SUN\)](#)

Sverige¹⁰. 1 januari 2020 höjdes den lägsta åldern för att ta ut allmän pension från 61 till 62 år och 2023 höjdes den ytterligare till 63 år. År 2023 höjdes även riktåldern för pension från 65 till 66 år, och 2026 kommer den höjas ytterligare till 67 år.

Det har skett betydande förändringar i sjukförsäkringen för äldre, känt som *äldrereglerna*. Enligt Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har de nya reglerna främst påverkat personer som tidigare valt att ta ut ålderspension tidigt. För dem ledde de tidigare reglerna till en permanent minskning av pensionen. Syftet med den senaste reformen var att erbjuda ekonomisk trygghet för dem som nu befinner sig i en situation där de inte längre kan arbeta. Enligt de uppdaterade reglerna kan individer ansöka om sjukersättning när de är närmare än fem år från den tidpunkt då sjukersättningen maximalt kan utbetalas. Det innebär att från och med månaden före 61-årsdagen fram till månaden före 66-årsdagen kan ansökningar om sjukersättning behandlas. Sedan den 1 september 2022, när de nya äldrereglerna trädde i kraft, har antalet 61–65-åringar som beviljats sjukersättning nästan tredubblats.¹¹

Avgränsning

I AKU ingår pensionärer som inte har eller inte söker arbete i gruppen *ej i arbetskraften*. Eftersom vi är intresserade av de sysselsatta äldre kommer huvudfokuset i rapporten att vara på dem som är *i arbetskraften* och som klassificeras som sysselsatta.

Den äldsta åldersgruppen 75–89 år infördes i AKU 2021, då EU:s förordning för den sociala statistiken 2019/1700 trädde i kraft, och således går det inte att göra jämförelser för gruppen bakåt i tiden. Det är inte heller möjligt att redovisa alla uppdelningar för åldersgruppen, exempelvis fördelning mellan kön, eftersom AKU är en urvalsundersökning och vid för få svarande blir data allt för osäker. Saknade uppgifter kan även bero på att personer i åldersgruppen inte får alla frågor i frågeformuläret på grund av att alla frågor inte ställs till personer över 75 år.

¹⁰ Sveriges riksdag, Socialförsäkringsutskottet, 2019. [En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv](#)

¹¹ Inspektionen för socialförsäkringen, 2023. [De nya äldrereglerna i sjukersättningen](#)

Utvecklingen under de senaste två decennierna

Följande avsnitt beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden bland sysselsatta personer i åldrarna 55–64 år och 65–74 år mellan åren 2001–2023. Syftet är att ge en överblick över hur situationen på arbetsmarknaden har förändrats för de äldre under de senaste drygt 20 åren och belysa skillnader i utvecklingen mellan kvinnor och män.

Avsnittet börjar med att fokusera på utvecklingen av arbetskraften och sysselsättningen under de senaste två decennierna, följt av en beskrivning av genomsnittligt faktiskt arbetade timmar. Vidare belyses hur förhållandet ser ut mellan hel- och deltidsarbete bland äldre och slutligen redovisas vilka yrkesgrupper som har stannat kvar längst på arbetsmarknaden sett över tid.

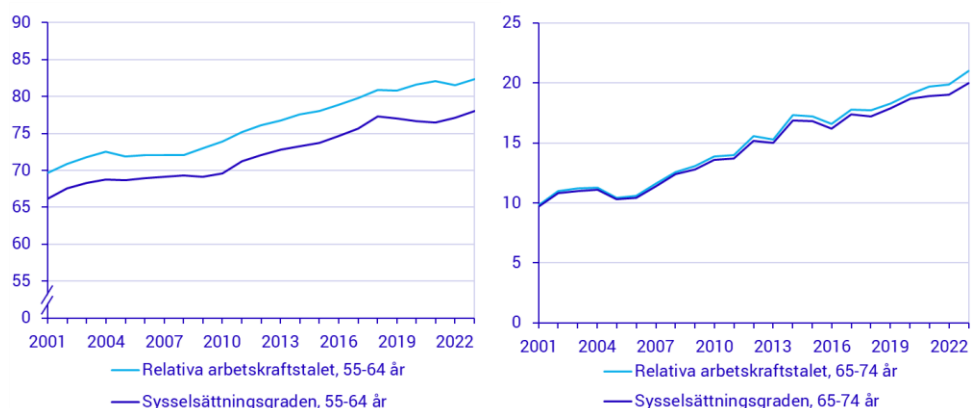
Arbetskraft

Statistik över arbetskraften används ofta för att beskriva den arbetsföra befolkningen och arbetsmarknadens dynamik så som utbudet av arbetskraft inom olika branscher och yrken. Arbetskraften består av två delar, de personer som klassificeras som *sysselsatta* och de som klassificeras som *arbetslösa*.

Diagram 2. Det relativa arbetskraftstalet och sysselsättningsgraden för båda könen efter ålder, år 2001–2023, procent

Det relativa arbetskraftstalet definieras som andelen av befolkningen som ingår i kategorin *i arbetskraften* och uttrycks i procent (%).

Sysselsättningsgrad definieras som andelen av befolkningen som ingår i kategorin *sysselsatta* och uttrycks i procent (%).

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 2 visar utvecklingen av det relativa arbetskraftstalet och sysselsättningsgraden för åldersgrupperna 55–64 år i det vänstra diagrammet, respektive 65–74 år i det högra diagrammet, mellan åren 2001–2023. För båda åldersgrupperna har det relativa arbetskraftstalet och sysselsättningsgraden ökat trendmässigt under perioden. Det har samtidigt skett en befolkningsökning, se bilaga 1. Över tidsperioden 2001–2023 har det relativa arbetskraftstalet ökat från 70 till 82 procent

bland personer i åldern 55–64 år. Under samma period mer än fördubblades det relativa arbetskraftstalet, från 10 till 21 procent, bland personer i åldern 65–74 år, drivet av en ökning i sysselsättningen. År 2001 var sysselsättningsgraden 10 procent för 65–74-åringarna, och år 2023 var den på 20 procent, en dubbelt så hög andel.

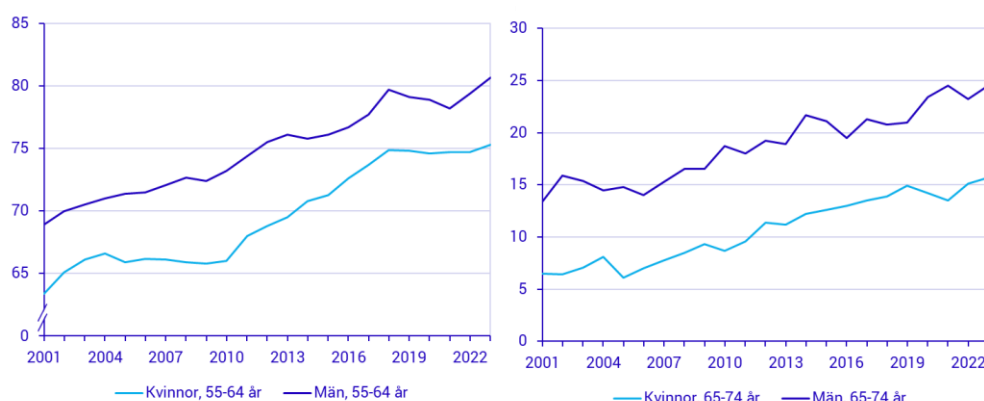
Det relativa arbetskraftstalet och sysselsättningsgraden följer varandra mycket väl över åren. Under det senaste decenniet har gapet mellan det relativa arbetskraftstalet och sysselsättningsgraden, som utgörs av de arbetslösa, ökat bland personer i åldern 65–74 år. År 2013 var 2 procent av 65–74-åringarna arbetslösa. Tio år senare, år 2023, var denna siffra så hög som 4 procent. Detta antyder att det finns ett outnyttjat arbetskraftsutbud även upp i äldre åldrar.

Sysselsättning

Sysselsättning beskriver hur många som arbetar och därmed bidrar till ekonomin. Förändringar i sysselsättningen indikerar ofta hur arbetsmarknaden reagerar på större händelser, såsom ekonomiska kriser eller politiska beslut, vilket kan påverka anställningar och ekonomisk stabilitet.

Diagram 3. Sysselsättningsgraden efter kön och ålder, år 2001–2023, procent

Äldre män har en **högre sysselsättningsgrad** än vad äldre kvinnor har.

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 3 visar utvecklingen av sysselsättningsgraden efter kön för åldersgrupperna 55–64 år i det vänstra diagrammet, respektive 65–74 år i det högra diagrammet, mellan åren 2001–2023. Den generella trenden för kvinnor som män, i båda åldersgrupperna, är att sysselsättningsgraden har ökat över tid. Historiskt sett och i dagsläget har äldre män en högre sysselsättningsgrad än vad äldre kvinnor har, särskilt i den äldre åldersgruppen.

Mellan åren 2001–2023 ökade sysselsättningsgraden med 12 procentenheter för både kvinnor och män i åldersgruppen 55–64 år, från 63 till 75 respektive 69 till 81 procent. Under perioden ökade 65–74-åriga kvinnors sysselsättningsgrad från 7 till 16 procent, och männens från 13 till 25 procent.

Det finns variationer i sysselsättningen från år till år, men den övergripande trenden pekar uppåt. År 2008 började finanskrisen i Sverige¹², vilket troligen påverkade sysselsättningsgraden under perioden. Före, och i samband med, finanskrisen var sysselsättningsgraden relativt konstant för kvinnor i 55–64 års ålder. Däremot stannade männens sysselsättningsökning av mellan åren 2008–2009 för båda åldersgrupperna. Likt männen stannar även de 65–74-åriga kvinnornas sysselsättningsökning av, men först ett år senare. Detta antyder att de äldre männen påverkades tidigare av finanskrisen än vad de 65–74-åriga kvinnorna gjorde. Dock påverkades inte den äldsta åldersgruppen i samma utsträckning som de övriga sysselsatta (16–64 år) gjorde i sin helhet. För de övriga sysselsatta syns en tydligare minskning under finanskrisen, där kvinnornas och männens sysselsättningsgrad sjönk med 3 procentenheter vardera, se bilaga 2.

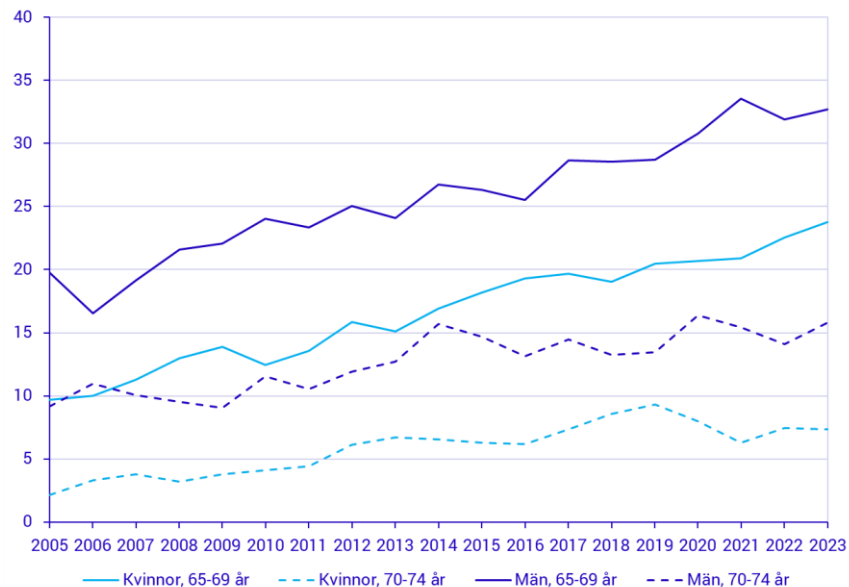
Under våren 2020 konstaterades allmän smittspridning av coronaviruset i Sverige. Råd och rekommendationer infördes för att bromsa spridningen av viruset och för att skydda de mest sårbara i samhället. De första rekommendationerna som kom var till personer över 70 år, som rekommenderades att begränsa den fysiska kontakten med andra och att undvika att vistas i allmänna lokaler och färdmedel¹³. I samband med coronapandemin avstannade sysselsättningsökningen bland äldre i olika utsträckningar.

Över tid har det skett en ökning i sysselsättningen för de över 65 år, även om trenden från år till år inte alltid har varit stabil. Därför undersöker vi närmare sysselsättningen för 65–74-åringarna genom att dela upp dem ytterligare för att se om det finns skillnader inom gruppen.

¹² Sveriges Riksbank, 2022. [Finanskrisen 2007–2010](#)

¹³ Folkhälsomyndigheten, 2020. [Konsekvenser för personer 70 år och äldre av smittskyddsåtgärder mot covid-19](#)

Diagram 4. Sysselsättningsgrad efter kön och ålder, år 2005–2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 4 visar sysselsättningsgraden för kvinnor och män i åldern 65–74 år uppdelade i femårsklasser mellan åren 2005–2023. Det generella mönstret är att sysselsättningsgraden har ökat för alla. Männen sysselsättningsgrad är högre än kvinnornas i båda åldersgrupperna, och det är män 65–69 år som uppvisar den högsta nivån av de jämförda grupperna.

Såväl mellan könen som mellan åldersgrupperna finns det variationer i sysselsättningen. Den dämpade ökningen bland män i åldern 65–74 år som syntes under finanskrisen förklaras främst av män i åldern 70–74 år. Vidare syns även att kvinnornas dämpade sysselsättningsökning under 2010 främst förklaras av de 65–69 åringarna.

Under coronapandemin dämpades sysselsättningsökningen för 65–74-åringarna och för de sysselsatta (16–64 år) i sin helhet, se bilaga 2. Liknande de 55–64-åringarna, visar de 65–69-åringarna istället en stabil sysselsättningsgrad i samband med pandemiåren. Det var de 70–74-åringarnas sysselsättning som påverkades tidigast under pandemin, följt av de jämnåringarna. Det dröjde ytterligare för de 65–69-åringarnas sysselsättning att påverkas. Att rekommendationerna under coronapandemin riktade sig först till personer över 70 år skulle kunna vara en förklaring till varför det just är 70–74-åringarnas sysselsättningsgrad som påverkades tidigast under pandemin.

Sammantaget syns det att sysselsättningsgraden påverkades i olika utsträckning och det verkar inte finnas några tydliga mönster på hur de äldres sysselsättning påverkades vid kriserna.

Arbetade timmar

Hur många timmar personer arbetar i genomsnitt per vecka kan ses som en indikator på hur läget på arbetsmarknaden är. Antalet timmar kan skifta snabbt genom att påverkas av omvärldsläget nästintill direkt och de är inte lika trögrörliga som exempelvis anställningar är som styrs av anställningsavtal och lagar. Genomsnittligt arbetade timmar i AKU är de faktiska arbetade timmarna bland sysselsatta som har arbetat i referensveckan.

Tabell 1. Genomsnittlig faktisk arbetad tid efter kön och ålder, år 2005–2023, timmar/veckan

Åldersgrupp	Kvinnor	Män
55–59 år	35	39
60–64 år	33	37
65–69 år	24	28
70–74 år	16	24

Äldre män arbetar i snitt **fler timmar i veckan** än vad äldre kvinnor gör.

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

I tabell 1 visas ett genomsnitt för den genomsnittliga faktiska arbetstiden per vecka över hela perioden 2005–2023 för kvinnor och män för de olika åldersgrupperna. Sett över tid har den genomsnittliga arbetade tiden varit stabil bland både kvinnor och män inom åldersgrupperna.

Trots att andelen sysselsatta äldre har fördubblats under de senaste två decennierna, så uppvisar de arbetade timmarna istället inga större förändringar över tid, utan istället en stabilitet. Även om det blir fler personer som arbetar upp i äldre åldrar, verkar inte det genomsnittliga antalet arbetade timmar per vecka påverkas i någon större utsträckning.

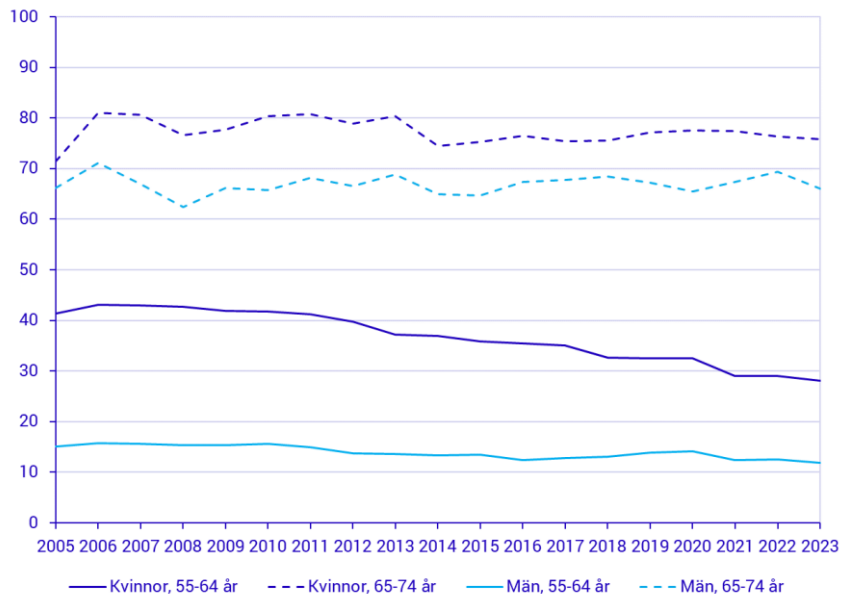
Det generella mönstret som syns är att den genomsnittliga arbetstiden avtar med åldern. De 55–59-åriga kvinnorna och männen visar det högsta genomsnittet i de jämförbara grupperna, 35 respektive 39 timmar. Kvinnor, inom alla åldersgrupper, arbetar färre timmar i snitt än vad män gör och skillnaden mellan könen ökar ju äldre de blir.

Hel- och deltid

Enligt arbetskyddslagen får inte ordinarie arbetstid överskrida 40 timmar i veckan. Det är vanligt att ha ett kollektivavtal som reglerar hur många timmar en heltidsanställd ska arbeta. I AKU ställs en fråga om den sysselsatte arbetar *hel- eller deltid*. Frågan relaterar inte till hur många timmar som finns i ett avtal utan till om personen är *hel- eller deltidsanställd*.

Deltidsarbete har minskat över tid bland personer i åldern 55–64 år, i synnerhet bland kvinnorna.

Diagram 5. Deltidsarbete efter kön och ålder, år 2005–2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 5 redovisar utvecklingen av *deltidsarbete* för kvinnor och män i åldersgrupperna 55–64 år och 65–74 år mellan år 2005–2023. Sett över tid har andelen kvinnor som arbetar *deltid* minskat bland 55–64-åringarna, framför allt efter 2013. År 2023 arbetade cirka 30 procent av de 55–64-åriga kvinnorna *deltid* och 70 procent heltid. Andelen som arbetar *deltid* bland de 55–64-åringarna har också minskat något över tid, dock inte i samma utsträckning som bland kvinnorna. Över tid har andelen som arbetar *deltid* bland 65–74-åringarna legat på relativt konstanta nivåer.

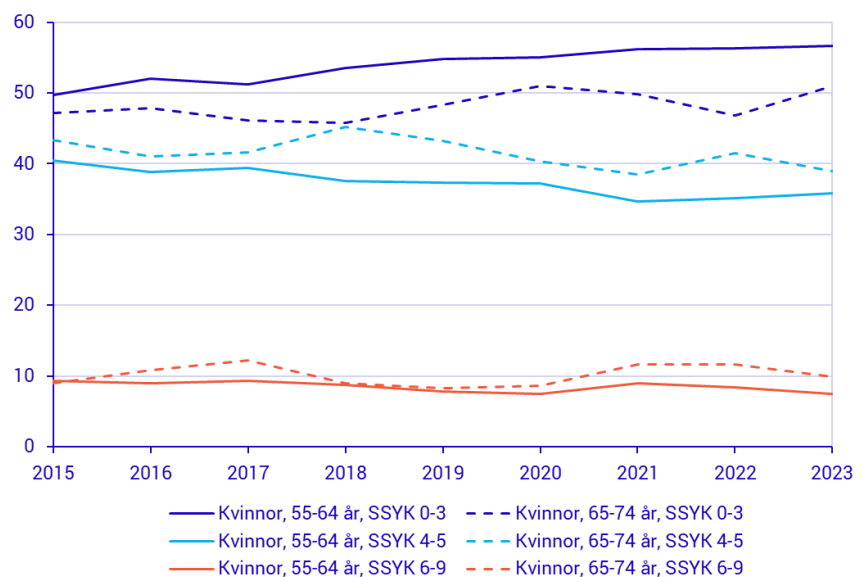
Under coronapandemin minskade andelen *deltidsarbete* ytterligare för personer i åldern 55–64 år, i synnerhet bland kvinnorna. En förklaring till att heltidsarbete har ökat kan vara att fler personer arbetar hemifrån, vilket minskar pendlingstiden och ger möjlighet att använda den extra tiden för att fokusera mer på sitt arbete.

Yrke

Hur länge en person arbetar upp i åldern varierar också mellan yrkesgrupper. Om det finns vissa yrkesgrupper som utmärker sig mer än andra indikerar det att personer inom dessa grupper har en tendens att fortsätta arbeta längre än i andra yrken.

Yrkesklassificeringens grövsta nivå är på ensiffernivå. För att kunna analysera yrken över tid har dessa nivåer behövt grupperas för att få tillräckligt många observationer. Diagrammen nedan visar utvecklingen av andelen sysselsatta inom tre olika yrkesgrupperingar för kvinnor och män. Notera att diagrammen börjar från år 2015, vilket är den tidpunkt SSSYK 2012 infördes i AKU.

Diagram 6. Sysselsattas yrkesgrupper för kvinnor efter ålder, år 2015–2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

SSYK 0–3: 0. Militärt arbete, 1. Chefsyrken, 2. Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens, 3. Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande.

SSYK 4–5: 4. Yrken inom administration och kundtjänst, 5. Service-, omsorgs- och försäljningsarbete.

SSYK 6–9: 6. Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske, 7. Yrken inom byggverksamhet och tillverkning, 8. Yrken inom maskinell tillverkning och transport med mera, 9. Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion.

Diagram 6 visar utvecklingen över tid inom vilka yrkesgrupper sysselsatta kvinnor i åldersgrupperna 55–64 år och 65–74 år arbetade mellan åren 2015–2023. Den vanligaste yrkesgruppen bland äldre sysselsatta kvinnor är *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* (SSYK 0–3). Över tid har både antalet och andelen kvinnor ökat i båda åldersgrupperna för denna yrkesgrupp. År 2015 var 201 000 kvinnor i åldrarna 55–64 år, motsvarande 50 procent, verksamma inom yrkesgruppen, och år 2023 var det 266 000, motsvarande 57 procent, se bilaga 3. Antalet verksamma 65–74-åriga kvinnor inom yrkesgruppen ökade från 33 000 år 2015 till 43 000 år 2023.

Andelen kvinnor som arbetar inom yrken *administration, kundtjänst, service och omsorg* (SSYK 4–5) har minskat över tid, men antalet har ökat, se bilaga 3. År 2023 var 36 procent i åldersgruppen 55–64 år och 39 procent i åldersgruppen 65–74 år sysselsatta inom denna yrkesgrupp.

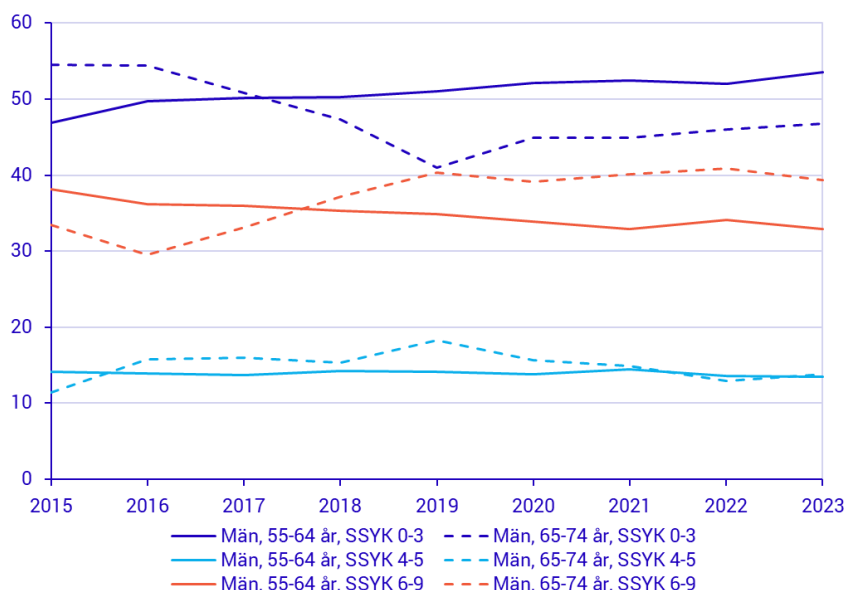
För yrkesgruppen *maskinell tillverkning, transport och yrken med krav på kortare utbildning* (SSYK 6–9) har det inte skett några större förändringar över tid, den har varit relativt stabil. År 2023 var 7 procent i åldersgruppen 55–64 år och 10 procent i åldersgruppen 65–74 år verksamma inom yrkesgruppen.

Diagram 7. Sysselsattas yrkesgrupper för män efter ålder, år 2015–2023, procent

SSYK 0–3: 0. Militärt arbete, 1. Chefsyrken, 2. Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens, 3. Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande.

SSYK 4–5: 4. Yrken inom administration och kundtjänst, 5. Service-, omsorgs- och försäljningsarbete.

SSYK 6–9: 6. Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske, 7. Yrken inom byggverksamhet och tillverkning, 8. Yrken inom maskinell tillverkning och transport med mera, 9. Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion.

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 7 visar utvecklingen över tid inom vilka yrkesgrupper sysselsatta män i åldersgrupperna 55–64 år och 65–74 år arbetade inom, mellan år 2015–2023. Likt kvinnorna är *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* (SSYK 0–3) den vanligaste yrkesgruppen bland männen. Inom åldersgruppen 55–64 år har både antalet och andelen män ökat över tid från 203 000 år 2015, motsvarande 47 procent, till 275 000, motsvarande 54 procent, år 2023, se bilaga 3. Det motsatta gäller för åldersgruppen 65–74 år, som istället har minskat i både antal och andel. År 2015 var 55 procent verksamma inom yrkesgruppen, men mellan 2016–2019 minskade andelen. Därefter ökade andelen men har inte återgått till tidigare års nivåer, och 2023 var det 47 procent som arbetade inom yrkesgruppen.

För yrkesgruppen *administration, kundtjänst, service och omsorg* (SSYK 4–5) skiljer de äldre männen sig åt från kvinnorna. Det är den yrkesgrupp där lägst andel av männen arbetar. År 2023 var det 13 procent av 55–64-åringarna och 14 procent av 65–74-åringarna som arbetade inom denna grupp, vilket inte är någon större förändring mot hur det var år 2015.

I åldersgruppen 55–64 år har antalet verksamma män ökat inom *maskinell tillverkning, transport och yrken med krav på kortare utbildning* (SSYK 6–9), från 165 000 år 2015 till 169 000 år 2023, se bilaga 3. Då ökningen inom denna yrkesgrupp inte är lika stor som ökningen inom *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* (SSYK 0–3) över tid, så minskar andelen i relationen till de övriga yrkesgrupperna. För åldersgruppen 65–74 år har både antalet och andelen verksamma inom *maskinell tillverkning, transport och yrken med krav på kortare utbildning* (SSYK 6–9) ökat. Mellan åren 2016–2019 ökade andelen inom yrkesgruppen, för att sedan stabiliseras runt 40 procent.

Sammantaget syns det tydligt att *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* (SSYK 0–3) är den vanligaste yrkesgruppen bland både kvinnor och män i båda åldersgrupperna. Bland 55–64-åringarna är antalet sysselsatta inom denna yrkesgrupp en stor majoritet. Efter 65 års ålder är det mer jämnt fördelat mellan antalet verksamma personer inom de olika yrkesgrupperna, vilket antyder att en stor del av personerna med *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* (SSYK 0–3) går i pension vid 65 års ålder. Dock är det fortfarande denna yrkesgrupp som är den vanligaste bland sysselsatta i åldern 65–74 år.

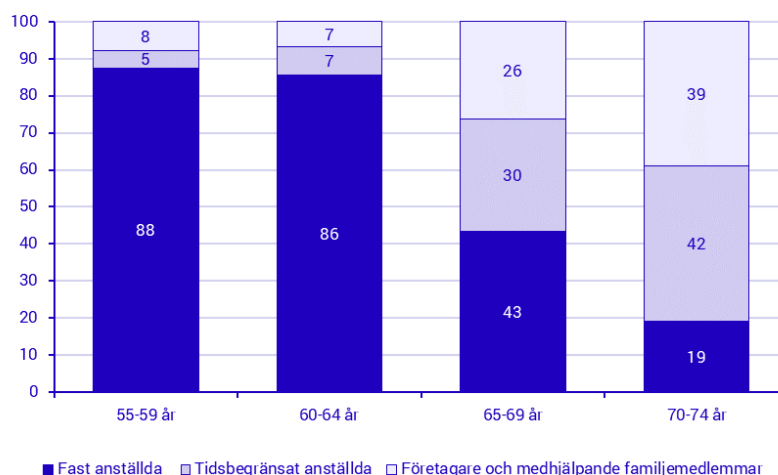
Äldre idag

Följande avsnitt fokuserar på 55–89-åringarnas situation på arbetsmarknaden år 2023. Avsnittet lyfter inledningsvis 55–64-åringarna och 65–74-åringarnas anknytning till arbetsmarknaden och beskriver inom vilka branscher samt yrken som personer oftast stannar kvar i. Vidare redovisas utbildningsnivån hos de äldre sysselsatta och hur fördelningen mellan hel- och deltid ser ut. Dessutom belyser avsnittet de äldre sysselsattas arbetstid och om de vill förändra den. Slutligen beskrivs den äldsta gruppens arbetsliv, 75–89-åringarna.

Anknytning till arbetsmarknaden

Individer klassificeras inom AKU bland annat efter vilken anknytning de har till arbetsmarknaden. Med anknytning avses individens varaktighet, mer eller mindre permanenta, förhållanden till arbetsmarknaden. Sysselsatta kan delas in i två huvudkategorier: *anställda*, varav *fast- eller tidsbegränsade*, eller *företagare och medhjälpande familjemedlemmar*.

Diagram 8. Sysselsattas anknytning till arbetsmarknaden för kvinnor efter ålder, år 2023, procent

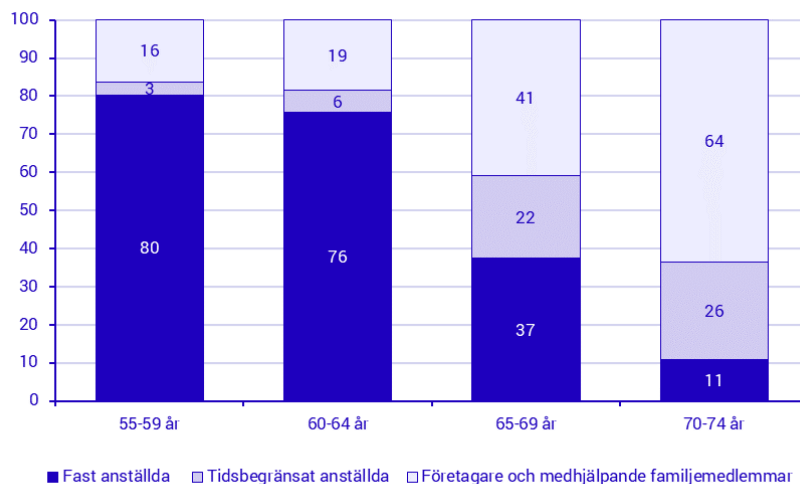

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

I diagram 8 redovisas andelen sysselsatta äldre kvinnor fördelat på vilken anknytning till arbetsmarknaden de har, efter ålder. Över 85 procent av alla kvinnor i åldrarna 55–64 år har en *fast anställning*. Efter 65 år är *fasta anställningar* mindre vanliga och *tidsbegränsade anställningar* och *företagare och medhjälpande familjemedlemmar* desto mer vanliga. För kvinnor i åldrarna 70–74 år är *tidsbegränsade anställningar* istället mest vanliga på 42 procent, följt av *företagare och medhjälpande familjemedlemmar* på 39 procent.

Diagram 9. Sysselsattas anknötning till arbetsmarknaden för män efter ålder, år 2023, procent

Det är en större andel äldre kvinnor som har **fasta anställningar** jämfört med äldre män.

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

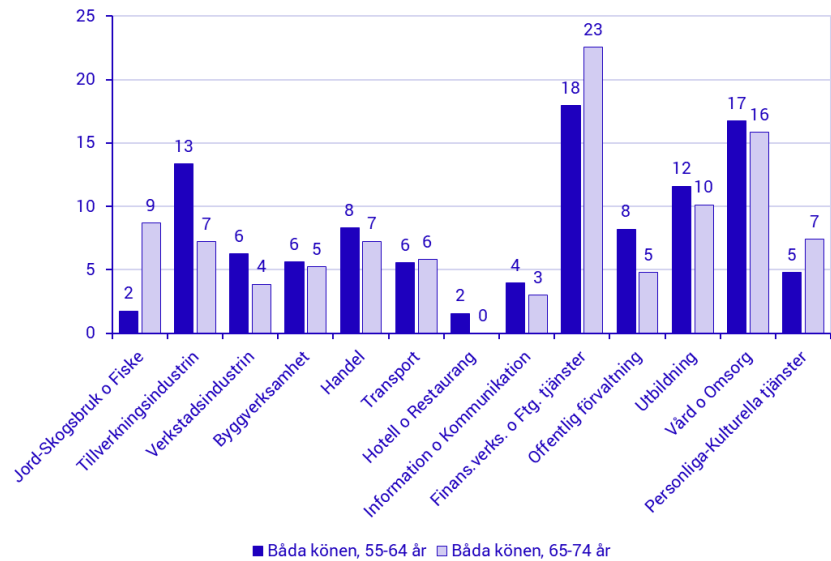
Kvinnor går i större utsträckning till **tidsbegränsade anställningar** med åldern, medan män blir **företagare och medhjälpande familjemedlemmar**.

I diagram 9 redovisas andelen sysselsatta äldre män fördelat på deras anknötning till arbetsmarknaden, efter ålder. Likt kvinnorna så visar även männen i åldrarna 55–64 år att *fast anställning* är vanligast, om dock något lägre andelar. *Tidsbegränsade anställningar* är minst vanliga före 65 års ålder, men andelen *företagare och medhjälpande familjemedlemmar* är större än för de 55–64-åriga kvinnorna. Det mönstret som sågs hos kvinnorna syns även hos männen; när de har passerat 65 års ålder är de inte till lika stor andel *fast anställda*. Det syns även att efter 65 år så jämnas andelarna ut mer. Däremot är männen i högre utsträckning *företagare eller medhjälpande familjemedlemmar* jämfört med kvinnorna. För de 70–74-åriga männen är 64 procent *företagare och medhjälpande familjemedlemmar*.

Bransch

Antalet sysselsatta varierar betydligt mellan olika branscher, och fördelningen varierar även mellan kön och olika åldersgrupper. Att undersöka branschfördelningen bland äldre är intressant för att förstå vilka branscher som äldre tenderar att stanna kvar i på arbetsmarknaden istället för att gå i pension. Branschindelningens grövsta nivå är på bokstavnivå. Flera av grupperna redovisas på bokstavnivå, men det förekommer även sammanslagningar av bokstavnivåer för att få tillräckligt många observationer, se bilaga 4.

Diagram 10. Sysselsatta efter bransch för båda könen efter ålder, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB¹⁴

I diagram 10 redovisas andelen sysselsatta fördelat på bransch för åldersgrupperna 55–64 och 65–74 år. Antalet sysselsatta personer i respektive åldersgrupp är 982 000 och 211 000 personer. Generellt är det ganska likt mellan åldersgrupperna sett till vilka branscher de arbetar inom, vilket antyder att personer efter 65 år inte byter bransch. *Finansiell verksamhet och företagstjänster*¹⁵ är den största branschen, oavsett åldersgrupp, följt av *vård och omsorg*. För 55–64-åringarna är den tredje största branschen *tillverkningsindustrin*, 13 procent, och för 65–74-åringarna är det *utbildning*, 10 procent.

En bransch som utmärker sig, där skillnaden är relativt stor andelsmässigt mellan åldersgrupperna, är *jord-skogsbruk och fiske*. Det är 2 procent av 55–64-åringarna som är arbetar inom denna bransch, och 9 procent av 65–74-åringarna. Däremot, sett till antal personer verksamma inom branschen så är inte skillnaden så stor mellan åldersgrupperna.

¹⁴ Verkstadsindustrin (SNI 25–30+33) är en del av Tillverkningsindustrin (SNI 05–39).

¹⁵ Finansiell verksamhet och företagstjänster (SNI 64–82): Finans- och försäkringsverksamhet; Fastighetsverksamhet; Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik; Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster.

Tabell 2. De fem vanligaste branscherna efter kön och ålder, år 2023, antal

Bransch	Kvinnor, 55–64 år
Vård och omsorg	133 500
Utbildning	86 700
Finansiell verksamhet och företagstjänster	72 600
Offentlig förvaltning	49 500
Handel	30 000
Bransch	Kvinnor, 65–74 år
Vård och omsorg	25 200
Finansiell verksamhet och företagstjänster	16 000
Utbildning	13 000
Personliga och kulturella tjänster	8 000
Handel	5 800
Bransch	Män, 55–64 år
Finansiell verksamhet och företagstjänster	103 900
Tillverkningsindustrin	101 600
Handel	51 800
Verkstadsindustrin	50 100
Byggverksamhet	48 900
Bransch	Män, 65–74 år
Finansiell verksamhet och företagstjänster	31 600
Jord-skogsbruk och fiske	16 900
Tillverkningsindustrin	12 600
Transport	10 600
Handel	9 500

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Tabell 2 redovisar de fem vanligaste branscherna för äldre kvinnor och män år 2023. För kvinnor, i båda åldersgrupperna, är *vård och omsorg* den vanligaste branschen. Inom branschen är 133 500 personer i åldrarna 55–64 år sysselsatta, och 25 200 personer är i åldrarna 65–74 år. *Utbildning* är den näst vanligaste branschen bland de 55–64-åriga kvinnorna, men är den tredje vanligaste branschen bland 65–74-åringarna. För dessa är det istället *finansiell verksamhet och företagstjänster*, som är den näst vanligaste branschen sett till antalet sysselsatta.

Finansiell verksamhet och företagstjänster, är den vanligaste branschen för äldre män. Den näst vanligaste branschen för män i 55–64 års ålder är *tillverkningsindustrin*, medan *jord-skogsbruk och fiske* är den näst

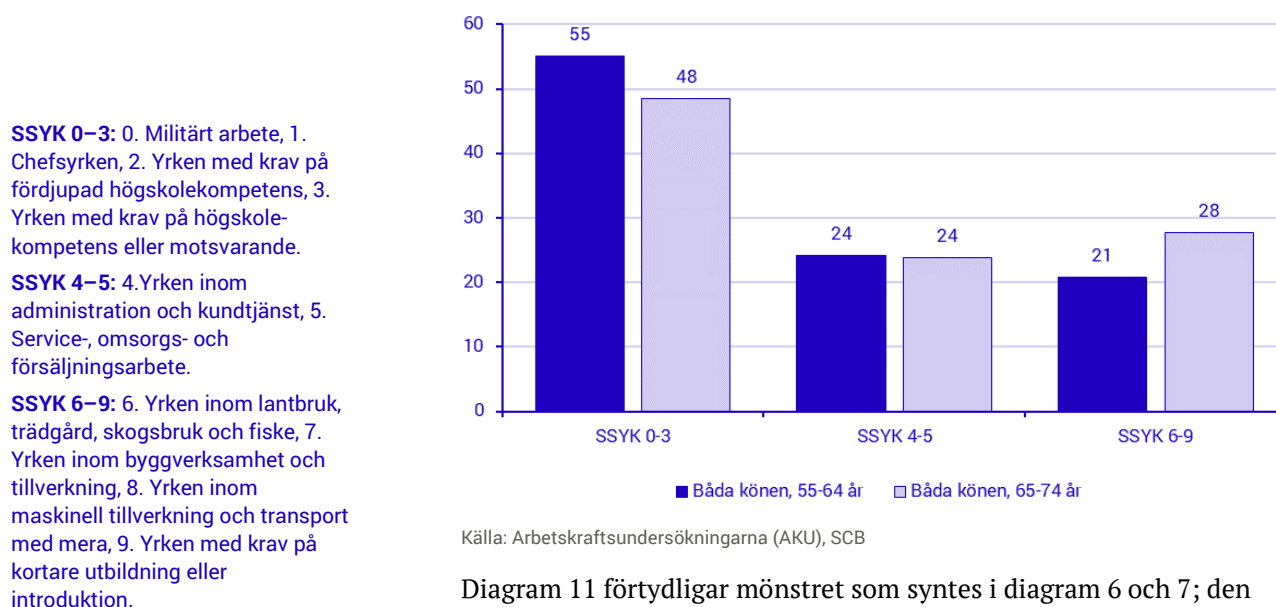
Äldre kvinnor arbetar främst inom **vård och omsorg**, och äldre män inom **finansiell verksamhet och företagstjänster**.

vanligaste branschen bland 65–74-åringarna. Mellan åldersgrupperna skiljer det endast cirka 4 000 personer som är verksamma inom *jord-skogsbruk och fiske*. Att branschen blir en av de vanligaste efter 65 års ålder skulle kunna förklaras av att jord- och skogsbrukare inte går i pension på samma sätt som i andra branscher, de stänger inte ner sin verksamhet endast för att de kommit upp i en viss ålder.

Yrke

För att få en översikt av hur det ser ut idag för äldre sysselsatta belyses yrkesgrupper och vanliga yrken bland äldre år 2023.

Diagram 11. Sysselsattas yrkesgrupp för båda könen efter ålder, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 11 förtydligar mönstret som syntes i diagram 6 och 7; den vanligaste yrkesgruppen för båda könen är *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* (SSYK 0–3), oavsett åldersgrupp. Runt 50 procent är verksamma inom denna yrkesgrupp.

Fördelningen mellan de olika yrkesgrupperna är ganska lika. Yrken inom *administration, kundtjänst, service och omsorg* (SSYK 4–5) utgör lika stora andelar för åldersgrupperna på 24 procent. Däremot är det en något större andel som arbetar med yrken inom *maskinell tillverkning, transport och yrken med krav på kortare utbildning* (SSYK 6–9) för åldersgruppen 65–74 år, 28 procent, jämfört med åldersgruppen 55–64 år, 21 procent.

Tabell 3. De fem vanligaste yrkena efter kön och ålder, år 2023, antal

Yrke (SSYK 2012)	Kvinnor, 55–64 år
Omsorgsyrken (53)	80 700
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning (23)	53 100
Kontorsassistenter och sekreterare (41)	44 200
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning (33)	42 800
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom hälso- och sjukvård (22)	40 000
Yrke (SSYK 2012)	Kvinnor, 65–74 år
Omsorgsyrken (53)	14 300
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom hälso- och sjukvård (22)	9 500
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning (23)	8 500
Kontorsassistenter och sekreterare (41)	8 300
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning (33)	6 400
Yrke (SSYK 2012)	Män, 55–64 år
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning (33)	48 800
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom teknik (31)	43 500
Transport- och maskinföraryrken (83)	38 500
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi och förvaltning (24)	33 300
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning (23)	16 700
Yrke (SSYK 2012)	Män, 65–74 år
Transport- och maskinföraryrken (83)	13 200
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi och förvaltning (24)	8 900
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom teknik (31)	8 300
Lantbruks- och trädgårdsyrken (61)	8 200
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning (33)	7 700

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

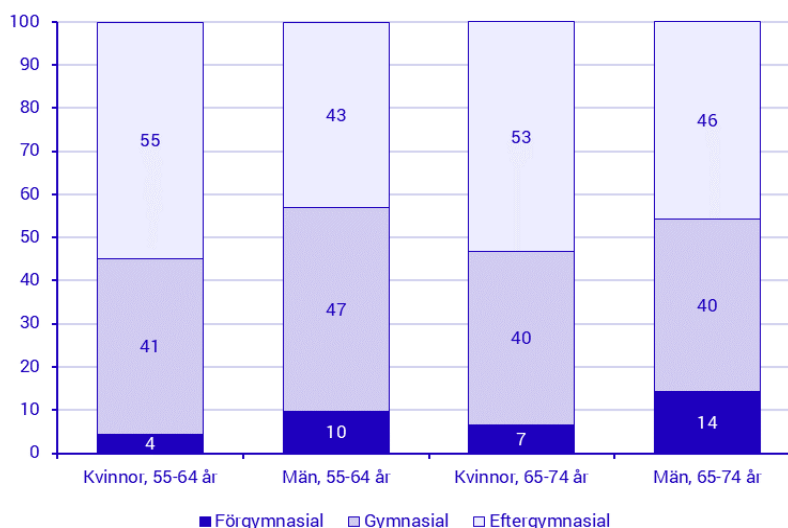
Tabell 3 redovisar de fem vanligaste yrkena för äldre kvinnor respektive män år 2023. För kvinnor, oavsett åldersgrupp, så är *omsorgsyrken* (SSYK 53) den vanligaste yrkesgruppen. Exempel på yrken som ingår i denna grupp är undersköterska, barnskötare, vårdbiträde och personlig assistent. De övriga yrkesgrupperna för båda åldersgrupperna bland kvinnor är de samma, men ordningen kastas om något efter 65 års ålder.

För männen däremot är variationen i vanligaste yrken större mellan de olika åldersgrupperna. För 55–64-åringarna är *yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning* (SSYK 33) den största gruppen. Exempel på yrken som ingår i denna yrkesgrupp är banktjänsteman, handläggare och mäklare. För 65–74-åringarna är det istället *transport- och maskinföraryrken* (SSYK 83). Vi ser även att *lantbruks- och trädgårdsyrken* (SSYK 61) blir vanligare bland 65–74-åringarna. Detta skulle kunna vara för att *lantbruks- och trädgårdsyrken* är yrken som inte enbart handlar om arbete utan även livsstil.

Utbildningsnivå

Vilken utbildningsnivå de äldre sysselsatta har är intressant för en ytterligare nyans för att bidra till kartläggningen för vilka de är. Grupperna för utbildningsnivå är *förgymnasial-, gymnasial och eftergymnasial utbildning*.

Diagram 12. Sysselsattas utbildningsnivå efter kön och ålder, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 12 visar utbildningsnivån hos de äldre sysselsatta efter kön och ålder. Det är relativt jämnt fördelat mellan *gymnasial- och eftergymnasial utbildning* för de äldre sysselsatta, däremot är det få personer med en *förgymnasial utbildning* som arbetar vidare efter pensionsåldern. Av äldre sysselsatta kvinnorna är det endast 4 procent av de i åldern 55–64 år och 7 procent av de i åldern 65–74 år som har en *förgymnasial utbildning*. Bland de äldre männen är det 10 respektive 14 procent. Generellt för äldre kvinnor och män i åldern 65–74 år är att andelen

med *förgymnasial utbildning* är högre än för de under 65 år, även om den vanligaste utbildningsnivån för 65–74-åringarna är *eftergymnasial utbildning*.

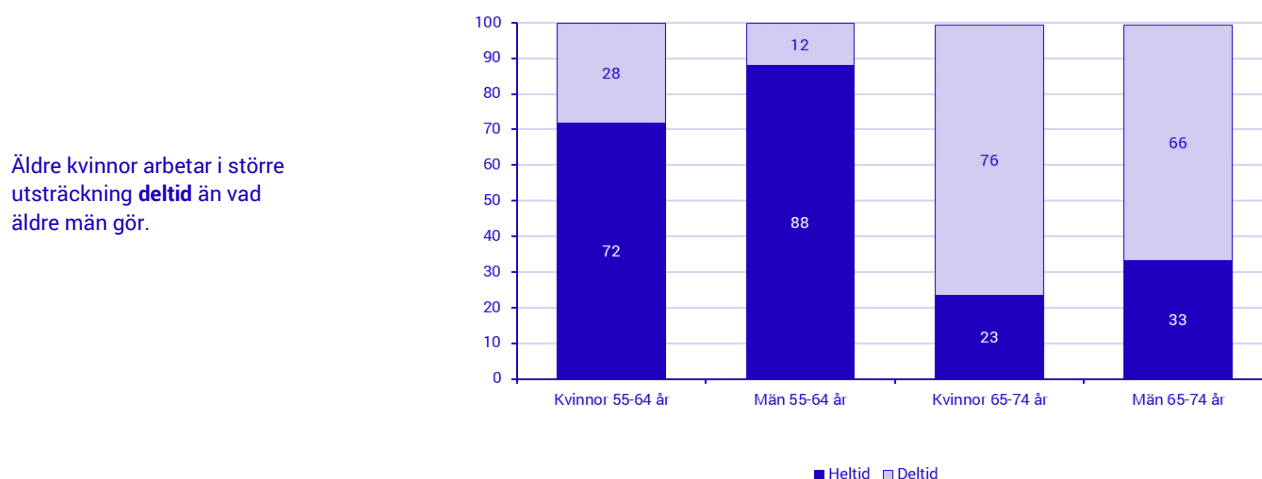
Bland äldre sysselsatta kvinnor, oavsett åldersgrupp, är *eftergymnasial utbildning* den vanligaste, 55 procent av 55–64-åringarna och 53 procent av 65–74-åringarna. För de äldre sysselsatta männen skiljer det sig åt mellan åldersgrupperna vilken som är den vanligaste utbildningsnivån. För de 55–64-åriga männen är det *gymnasial utbildning*, 47 procent, och för 65–74-åringarna är det *eftergymnasial utbildning*, 46 procent.

Utbildningsnivåerna skiljer sig inte så mycket åt mellan vare sig könen eller åldersgrupperna bland äldre sysselsatta. Däremot, när de jämförs mot de äldre som inte är sysselsatta är skillnaderna mellan utbildningsnivåerna större. Andelen med *förgymnasial utbildning* är större bland de som inte är sysselsatta i äldre åldrar, medan andelen som har en *eftergymnasial utbildning* är mindre, se bilaga 5. De äldre sysselsatta har generellt en högre utbildningsnivå jämfört med de som inte är sysselsatta, för både kvinnor och män oavsett åldersgrupp.

Hel- och deltid

För att få en överblick av hur det ser ut idag för äldre sysselsatta belyses fördelningen mellan *hel- och deltid* år 2023.

Diagram 13. Fördelning mellan hel- och deltid efter kön och ålder, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Diagram 13 visar fördelningen mellan *hel- och deltid* för äldre kvinnor och män i åldersgrupperna 55–64 år och 65–74 år. Mönstret som vi såg i diagram 5 förtydligas; att 55–64-åringarna i större uträkning arbetar *heltid*, medan 65–74-åringarna istället arbetar *deltid*.

Inom åldersgruppen 55–64 år arbetar 72 procent av kvinnorna och 88 procent av männen *heltid*. Andelen kvinnor som arbetar *deltid* inom åldersgruppen är större än bland männen, 28 respektive 12 procent. För åldersgruppen 65–74 år arbetar majoriteten *deltid*, 76 procent av

kvinnorna och 66 procent av männen. Det är alltså en mindre andel kvinnor än män som arbetar *heltid* i denna åldersgrupp.

Arbetade timmar

För att få en översikt av hur det ser ut idag för äldre sysselsatta belyses arbetstiden för äldre år 2023.

Tabell 4. Genomsnittlig faktisk arbetad tid efter kön och ålder, år 2023, timmar/veckan

Åldersgrupp	Kvinnor	Män
55–59 år	36	39
60–64 år	34	36
65–69 år	24	27
70–74 år	18	23

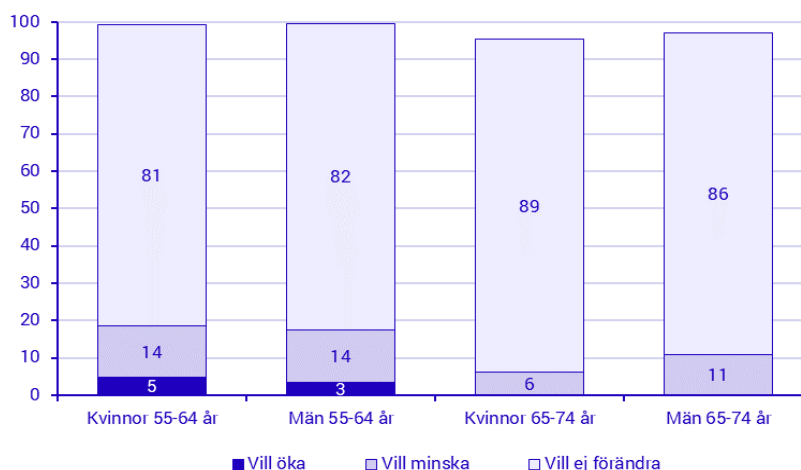
Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Tabell 4 visar genomsnittet för den faktiska arbetstiden per vecka för kvinnor och män bland de olika åldersgrupperna år 2023. Som tidigare observerats ligger de arbetade timmarna per vecka relativt konstant över tid och de genomsnittliga timmarna för år 2023 skiljer sig inte markant från det. Mönstret som syntes över tid på genomsnittligt arbetade timmar per vecka återfinns även tydligt när vi enbart fokuserar på 2023; män arbetar fler timmar i veckan jämfört med kvinnor, och arbetstiden avtar med åldern.

Förändrad arbetstid

Inom AKU ställs inte enbart faktafrågor till personerna som intervjuas, utan även attitydfrågor. Ett exempel på detta är frågan om personer skulle *vilja* förändra sin arbetstid, både om viljan att *öka* eller att *minska* timmarna som de arbetar.

Diagram 14. Sysselsattas vilja att förändra arbetade timmar efter kön och ålder, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB¹⁶

Diagram 14 visar andelen som skulle *vilja* förändra sin arbetstid uppdelat på äldre kvinnor och män efter ålder. Andelen som vill öka sin arbetstid bland 65–74-åringarna är för få för att redovisas. Andelen som vill öka sina arbetade timmar är låg både bland kvinnor och män för 55–64-åringarna, 5 respektive 3 procent. Av de som har svarat att de vill öka sin arbetstid i åldersgruppen anger en majoritet, över 80 procent, att de hade kunnat arbeta fler timmar, jämfört med vad de gör idag, se bilaga 6.

Bland både äldre kvinnor och män i åldrarna 55–64 år anger 14 procent att de vill minska sin arbetstid. I åldrarna 65–74 år är det 6 procent av kvinnorna och 11 procent av männen som vill minska sin arbetstid. Majoriteten av de äldre sysselsatta, för båda könen inom båda åldersgrupperna, vill inte förändra sin arbetstid, de är nöjda som det är med antalet timmar de arbetar. Det indikerar att äldre som arbetar kvar har större möjlighet att själva bestämma över sin arbetstid.

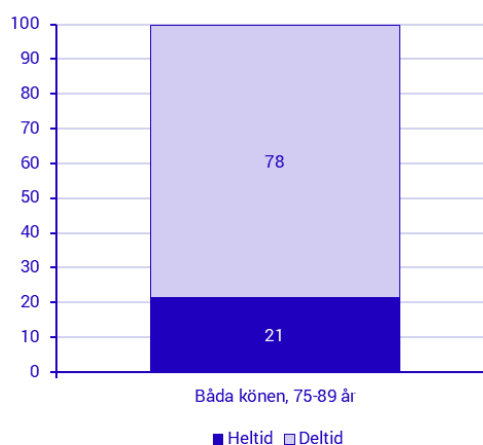
¹⁶ Notera att inte alla andelar i diagrammet summerar till 100 procent. Det beror på att antalet som svarade att de vill öka arbetade timmar och "uppgift saknas" är för få för att redovisas.

75–89-åringarna

Den äldsta åldersgruppen, 75–89-åringarna, ingår i AKU från år 2021. De inkluderades i och med införandet av EU:s förordning 2019/1700. De får inte alla frågor i undersökningen och ingår inte i den nationella redovisningen på SCB:s webbplats, däremot levereras uppgifterna för 75–89-åringarna till Eurostat¹⁷ varje kvartal.

Sysselsättningsgraden hos 75–89-åringar år 2023 var 7 procent, vilket motsvarar 65 700 sysselsatta personer. Sysselsättningsgraden för 75–89-åriga kvinnorna var 4 procent och för männen 10 procent, vilket motsvarar 19 900 kvinnor och 45 800 män.

Diagram 15. Sysselsattas fördelning mellan hel- och deltid för 75–89 år, båda könen, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB¹⁸

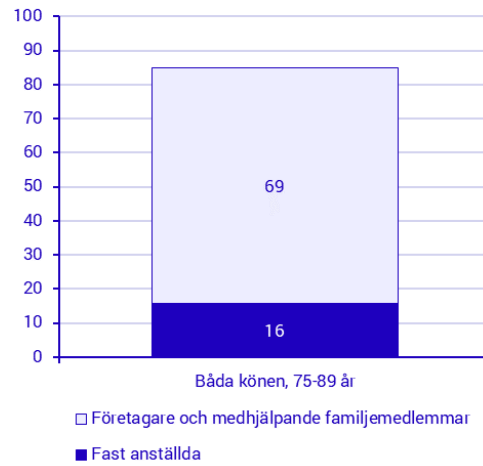
Diagram 15 visar andelen av de sysselsatta i åldrarna 75–89 år som arbetar antingen *hel-* eller *deltid*. Majoriteten av de sysselsatta 75–89-åringarna arbetar *deltid*, medan det ändå är en femtedel som arbetar heltid. Sett till kvinnor respektive män så arbetar en något större andel kvinnor *deltid* jämfört med män, 84 respektive 76 procent.

Det mönster som framgick tidigare, att andelen sysselsatta som arbetar *deltid* ökade med åldern bekräftas ytterligare av 75–89-åringarna, där andelen som arbetar *deltid* är ännu större.

¹⁷ Eurostat. [Eurostat](#)

¹⁸ Notera att andelarna i diagrammet inte summerar till 100 procent. Detta är för att antalet "uppgift saknas" är för få för att redovisas.

Diagram 16. Sysselsattas anknnytning till arbetsmarknaden för 75–89 år, båda könen, år 2023, procent

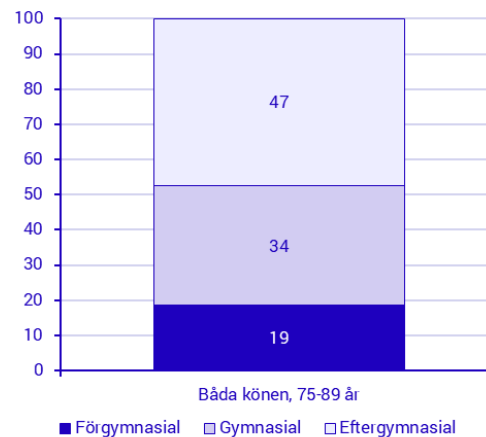

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB¹⁹

Diagram 16 visar 75–89-åringarnas anknnytning till arbetsmarknaden. *Tidsbegränsade anställningar* är för få för att redovisas för åldersgruppen 75–89 år. Majoriteten av de sysselsatta över 75 år är *företagare eller medhjälpande familjemedlemmar*. Av de sysselsatta kvinnorna är det 56 procent som arbetar som *företagare eller medhjälpande familjemedlemmar*, och bland männen är det 75 procent.

Även här syns mönstret att andelen *fasta anställningar* minskar med åldern. Av de sysselsatta över 75 år har 16 procent en *fast anställning*.

Diagram 17. Utbildningsnivån för sysselsatta 75–89 år, båda könen, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

¹⁹ Notera att andelarna i diagrammet inte summerar till 100 procent. Det beror på att antalet tidsbegränsade anställningar "uppgift saknas" är för få för att redovisas.

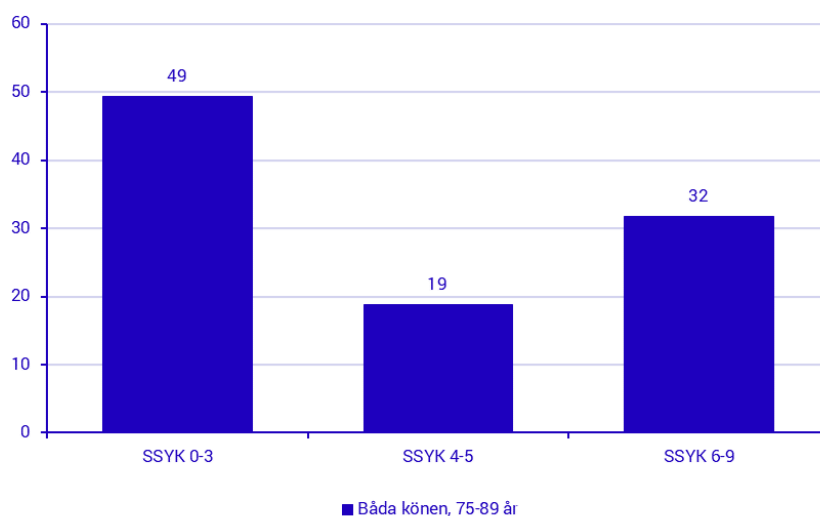
Diagram 17 visar utbildningsnivån hos de sysselsatta 75–89-åringarna. Den största andelen har en *eftergymnasial utbildning*, 47 procent, och den näst vanligaste utbildningsnivån är den *gymnasiala*, 34 procent. Det är 19 procent bland 75–89-åringarna som har en *förgymnasial utbildning*, vilket är en större andel jämfört med 55–74-åringarna. Det skulle kunna förklaras av att det var mindre vanligt med högre utbildningar förr jämfört med idag. Det framgår även att 75–89-åringarna, liksom 55–74-åringarna, generellt har en högre utbildningsnivå än de som inte är sysselsatta, se bilaga 7.

Diagram 18. Sysselsattas yrkesgrupp för 75–89 år, båda könen, år 2023, procent

SSYK 0–3: 0. Militärt arbete, 1. Chefsyrken, 2. Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens, 3. Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande.

SSYK 4–5: 4. Yrken inom administration och kundtjänst, 5. Service-, omsorgs- och försäljningsarbete.

SSYK 6–9: 6. Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske, 7. Yrken inom byggverksamhet och tillverkning, 8. Yrken inom maskinell tillverkning och transport med mera, 9. Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion.

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

I diagram 18 redovisas sysselsatta efter yrke för 75–89-åringarna. Även för 75–89-åringarna är *chefsyrken och yrken med krav på högskolekompetens* (SSYK 0–3) den vanligaste yrkesgruppen, liksom 55–74-åringarna, på 49 procent. Den näst vanligaste yrkesgruppen är *maskinell tillverkning, transport och yrken med krav på kortare utbildning* (SSYK 6–9) och den minst vanliga yrkesgruppen är *administration, kundtjänst, service och omsorg* (SSYK 4–5).

I likhet med 55–74-åringarna är även 75–89-åringarna **nöjda** som det är med antalet timmar som de arbetar.

Frågan om önskan att *vilja* förändra sin arbetstid ställs även till de sysselsatta över 75 år. På samma sätt som för 55–74-åringarna är även 75–89-åringarna nöjda med antalet timmar som de arbetar, och över 90 procent anger att de inte vill förändra arbetstiden.

Referenser

Eurostat, 2023.

<https://ec.europa.eu/eurostat>

(Hämtad 2024-02-29)

Folkhälsomyndigheten, 2020. *Konsekvenser för personer 70 år och äldre av smittskyddsåtgärder mot covid-19.*

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/k/konsekvenser-for-personer-70-ar-och-aldre-av-smittskyddsatgarder-mot-covid-19/>

(Hämtad 2024-02-16)

Inspektionen för socialförsäkringen, 2023. *De nya äldrereglerna i sjukersättningen.*

<https://isf.se/publikationer/rapporter/2023/2023-10-25-de-nya-aldrereglerna-i-sjukersattningen>

(Hämtad 2024-02-08)

Pensionsmyndigheten, 2022. *Den orange bloggen: Pensionsåldrarna höjs igen – vad innebär det?*

<https://www.pensionsmyndigheten.se/orange-bloggen/orange-bloggen/pensionsaldrarna-hojs-igen-vad-innebar-det>

(Hämtad 2024-02-07)

Pensionsmyndigheten, 2023. *Riktåldern styr när du kan ta ut allmän pension.*

<https://www.pensionsmyndigheten.se/ga-i-pension/planera-din-pension/hojd-pensionsalder>

(Hämtad 2024-02-15)

Pensionsmyndigheten, 2023. *Den orange bloggen: Tjäna mer pengar på att driva företaget efter 66 års ålder.*

<https://www.pensionsmyndigheten.se/orange-bloggen/orange-bloggen/tjana-mer-pengar-pa-att-driva-foretaget-vidare-efter-66-ars-alder>

(Hämtad 2024-02-16)

Statistiska centralbyrån, 2007. *Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI).*

<https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/standard-for-svensk-naringsgrensindelning-sni/>

(Hämtad 2024-01-31)

Statistiska centralbyrån, 2014. *Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK).*

<https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/standard-for-svensk-yrkesklassificering-ssyk/>

(Hämtad 2024-01-31)

Statistiska centralbyrån, 2020. *Svensk utbildningsnomenklatur (SUN)*.
<https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/svensk-utbildningsnomenklatur-sun/>
(Hämtad 2024-01-31)

Statistiska centralbyrån, 2023. *Medellivslängden i Sverige*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/medellivslangd-i-sverige/>
(Hämtad 2024-02-07)

Statistiska centralbyrån, 2023. *Kvalitetsdeklarationen*.
https://www.scb.se/contentassets/c12fd0d28d604529b2b4ffc2eb742fbe/am0401_kd_2023_230210.pdf
(Hämtad 2024-01-31)

Sveriges kommuner och regioner, 2023. *Särregler olika ålderskategorier*.
<https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/arbetsgivaravgifterpopalaggpension/arbetsgivaravgifterpopalagg/sarreglerolikaalderskategorier.8138.html>
(Hämtad (2024-02-22)

Sveriges riksbank, 2022. *Finanskrisen 2007–2010*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/en-riktalder-for-hojda-pensioner-och-foljsamhet_h701sfu5/
(Hämtad 2024-02-15)

Sveriges riksdag, 2019. *En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv (Betänkande 2019/20: SfU5)*.
<https://www.riksbank.se/sv/om-riksbanken/historia/finanskrisen-2007-2010/>
(Hämtad 2024-02-15)

Bilagor

Bilaga 1

Under undersökningsperioden, 2001–2023, har respektive åldersgrupps befolkning ökat. 55–64-åringarna har ökat med 203 000 personer under perioden, och 65–74-åringarna har ökat med 315 000 personer, till 1 259 000 respektive 1 053 000 personer.

Tabell B1. Befolkningen 55–64 år efter arbetskraftstillhörighet, år 2001–2023, tusental

År	I arbetskraften	Sysselsatta	Arbetslösa	Ej i arbetskraften	Befolkningen
2001	736	699	37	320	1 056
2002	780	743	37	320	1 100
2003	816	777	40	321	1 137
2004	846	803	42	321	1 167
2005	857	818	39	334	1 191
2006	873	834	39	339	1 212
2007	877	842	36	340	1 217
2008	876	843	34	340	1 216
2009	879	832	47	325	1 205
2010	879	828	52	310	1 189
2011	883	836	47	291	1 174
2012	884	837	47	277	1 160
2013	882	836	46	267	1 149
2014	884	836	49	256	1 140
2015	885	837	48	250	1 135
2016	896	848	48	240	1 137
2017	913	866	47	231	1 144
2018	934	892	42	220	1 154
2019	948	903	45	225	1 173
2020	978	919	58	220	1 198
2021	1 001	931	69	218	1 218
2022	1 011	956	55	230	1 241
2023	1 037	982	55	222	1 259

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Tabell B2. Befolkningen 65–74 år efter arbetskraftstillhörighet, år 2001–2023, tusental

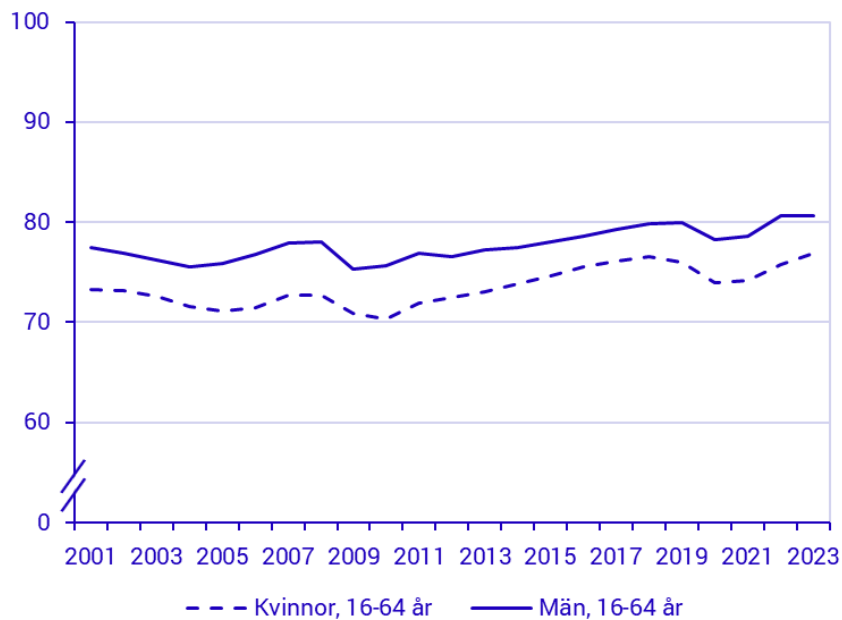
År	I arbetskraften	Sysselsatta	Arbetslösa	Ej i arbetskraften	Befolkningen
2001	73	72	.	665	738
2002	81	80	.	657	738
2003	83	82	.	658	740
2004	85	83	.	664	749
2005	79	78	.	682	762
2006	82	80	.	690	772
2007	92	91	.	702	794
2008	105	102	.	722	827
2009	114	111	3	754	867
2010	126	124	3	786	912
2011	134	131	3	822	956
2012	156	152	4	841	997
2013	158	155	3	874	1 032
2014	184	179	5	877	1 061
2015	186	182	4	897	1 083
2016	182	178	4	919	1 101
2017	198	192	5	910	1 108
2018	196	191	5	911	1 107
2019	202	197	5	897	1 099
2020	208	203	4	878	1 086
2021	211	203	8	862	1 073
2022	211	202	9	851	1 062
2023	221	211	10	833	1 053

Notera att "." förekommer i tabellen och innebär att det är för få observationer för att redovisas.

Källa: Arbetskraftundersökningarna (AKU), SCB

Bilaga 2

Diagram B1. Sysselsättningsgrad av befolkningen efter kön, 16–64 år, år 2001–2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Bilaga 3

Tabell B3. Sysselsattas yrkesgrupper efter kön och ålder, år 2015–2023, tusental

Kvinnor						
År	55–64 år			65–74 år		
	SSYK 0–3	SSYK 4–5	SSYK 6–9	SSYK 0–3	SSYK 4–5	SSYK 6–9
2015	201	163	38	33	30	6
2016	214	160	37	35	30	8
2017	215	165	39	35	32	9
2018	230	162	38	36	35	7
2019	239	163	34	40	36	7
2020	244	165	33	40	32	7
2021	254	157	41	37	28	9
2022	259	162	39	38	34	10
2023	266	168	35	43	33	8

Män						
	55–64 år			65–74 år		
	SSYK 0–3	SSYK 4–5	SSYK 6–9	SSYK 0–3	SSYK 4–5	SSYK 6–9
2015	203	61	165	61	13	38
2016	217	61	158	57	17	31
2017	224	61	161	59	19	38
2018	232	66	163	53	17	42
2019	238	66	163	47	21	46
2020	248	66	161	56	20	49
2021	252	70	158	58	19	52
2022	258	68	170	56	16	49
2023	275	69	169	59	18	50

SSYK 0–3: 0. Militärt arbete, 1. Chefsyrken, 2. Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens, 3. Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande.

SSYK 4–5: 4. Yrken inom administration och kundtjänst, 5. Service-, omsorgs- och försäljningsarbete.

SSYK 6–9: 6. Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske, 7. Yrken inom byggverksamhet och tillverkning, 8. Yrken inom maskinell tillverkning och transport med mera, 9. Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion.

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Bilaga 4

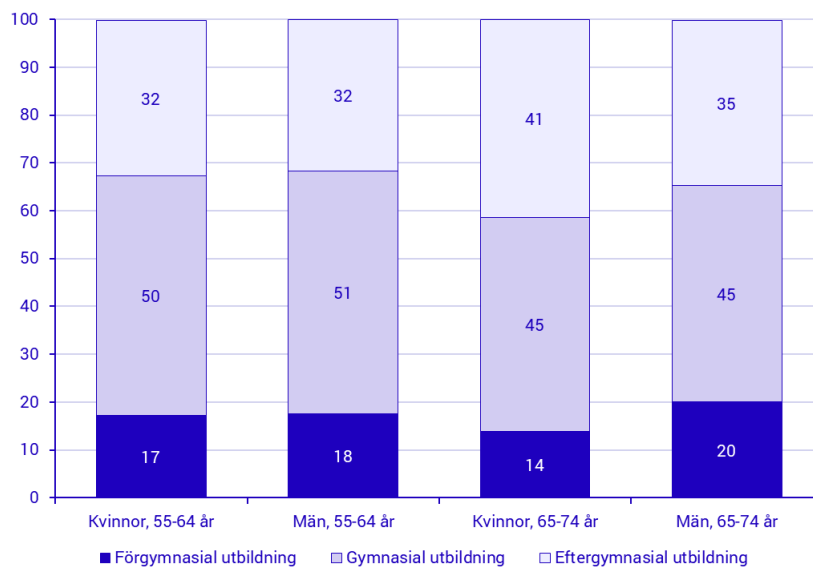
Tabell B4. Branschindelning i AKU enligt SNI (2007)

Avdelning	Benämning	Huvudgrupp (Tvåsiffrig)
A	Jordbruk, skogsbruk och fiske	01–03
B-E	Utvinning av mineral; Tillverkning; Försörjning av el, gas, värme och kyla; Vattenförsörjning; avfallsrening, avfallshantering och sanering	05–09, 10–33, 35, 36–39
	Verkstadsindustrin	25–30+33
F	Byggverksamhet	41–43
G	Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	45–47
H	Transport och magasinering	49–53
I	Hotell- och restaurangverksamhet	55–56
J	Informations- och kommunikationsverksamhet	58–63
K, L, M, N	Finans- och försäkringsverksamhet; Fastighetsverksamhet; Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik; Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	64–66, 68, 69–75, 77–82
O	Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring; Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.	84+99
P+U	Utbildning	85
Q	Vård och omsorg; sociala tjänster	86–88
R, S, T	Kultur, nöje och fritid; Annan serviceverksamhet; Förvärsarbete i hushåll; hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk	90–93, 94–96, 97–98

Källa: Svensk näringsgrensindelning (SNI 2007), SCB

Bilaga 5

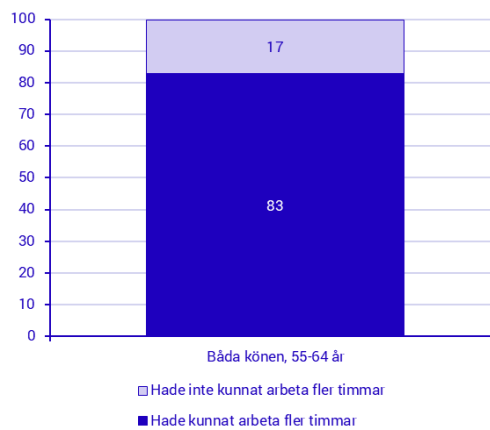
Diagram B2. Utbildningsnivå för ej sysselsatta efter kön och ålder, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Bilaga 6

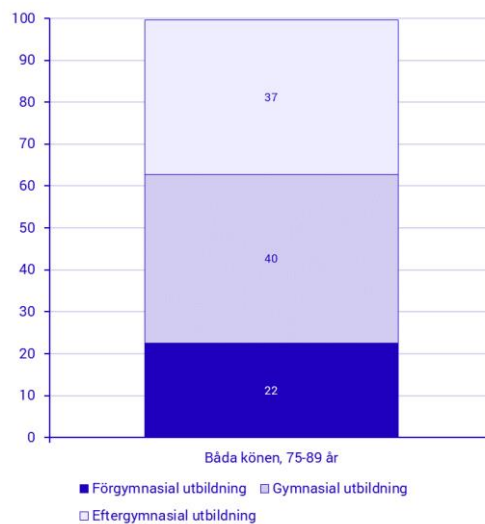
Diagram B3. Kunnat förändra arbetade timmar bland 55–64 år, båda könen, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB

Bilaga 7

Diagram B4. Utbildningsnivå för ej sysselsatta 75–89 år, båda könen, år 2023, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB